

Portades

TUB D'ASSAIG

En el món de la premsa és usual buscar temes de portada que facin vendre exemplars. Tanmateix, aquesta pràctica ha de tenir uns límits per tal de no oferir les informacions de forma desvirtuada. Fa unes setmanes es va produir un cas significatiu. Uns experiments realitzats als Estats Units induïen a pensar que l'hormona del creixement

farmàcies no és la manera de fer periodisme rigorós. Ben diferent era el tractament de revistes americanes, com *Time* o *Newsweek*, on s'explicava que el grup estudiat no és, necessàriament, representatiu, que la HGH no contraresta tots els efectes de l'envelliment i que podia tenir efectes secundaris greus. En canvi, posar una foto amb fàrmacs d'ús restringit i

—HGH— podia pal·liar alguns efectes de la vellesa si s'administrava a persones d'edat. Un petit grup va mostrar disminució del teixit gras i augment de la massa muscular. L'administració pot contrarestar la menor producció d'hormona que es dona en algunes persones de seixanta anys o més.

Donar a conèixer, referint-se a l'hormona que torna jove, la forma com es pot trobar a les

un article gens aclaridor d'un literat no són l'acompanyament necessari de les explicacions que, en una entrevista, donava l'autor de l'estudi.

És comprensible que quan Juan Guerra i la *jet set* han sortit massa vegades es busquin temes cridaners. Però se'n poden trobar sense el recurs de presentar inexistents panacees contra la vellesa.

Xavier Duran

Cor, sang i pulmons

Han aparegut el tercer i quart volums de l'*Enciclopèdia de Medicina i Salut*, editada per la fundació Enciclopèdia Catalana. Els temes tractats en aquest cas són l'aparell cardío-vascular i la sang, en el volum 3, i l'aparell respiratori, en el volum 4.

L'obra dirigida pel doctor Josep Del Hoyo segueix en la línia encetada amb els dos primers volums, amb una exposició clara i il·lustracions excel·lents. Al costat d'imatges ben curioses i interessants, obtingudes amb el microscopi electrònic, hi ha esquemes que ajuden a entendre millor el text. La tria d'aquests esquemes i imatges mostra, d'una

banda, que s'ha treballat amb prou mitjans per a fer una obra de gran qualitat. I, de l'altra, que s'ha estudiat molt bé la inclusió d'aquestes imatges, per tal que responguin a les necessitats dels lectors. A la part dedicada a l'aparell cardío-vascular se n'explica l'anatomia i la fisiologia, els trastorns més freqüents, la manera de diagnosticar-los i les diferents malalties i trastorns, alguns malauradament molt freqüents a la nostra societat. Quant a la sang, se n'expliquen les funcions i la composició i els trastorns patològics, proves diagnòstiques, les transfusions i altres tractaments.

En el volum 4, s'exposa l'anatomia de l'aparell respiratori

Un pont amb nom de clavells

"Salazar el va construir i se'n guirà portant el seu nom", va dir el general Spinola quan el poble li demanava que tragués el nom del dictador al pont que creua el riu Tejo, a Lisboa. Spinola havia encapçalat un colp d'estat contra el règim que aleshores dirigia Marcelo Caetano. Era la famosa *revolució dels clavells vermells*. Quan Spinola va intentar un altre colp, els portuguesos no estaven per a recular i va haver de fugir. Aleshores, el pont es batejà amb el nom de 25 d'Abril, la data de la revolució. Aquest és, doncs, un pont amb nom de clavells.

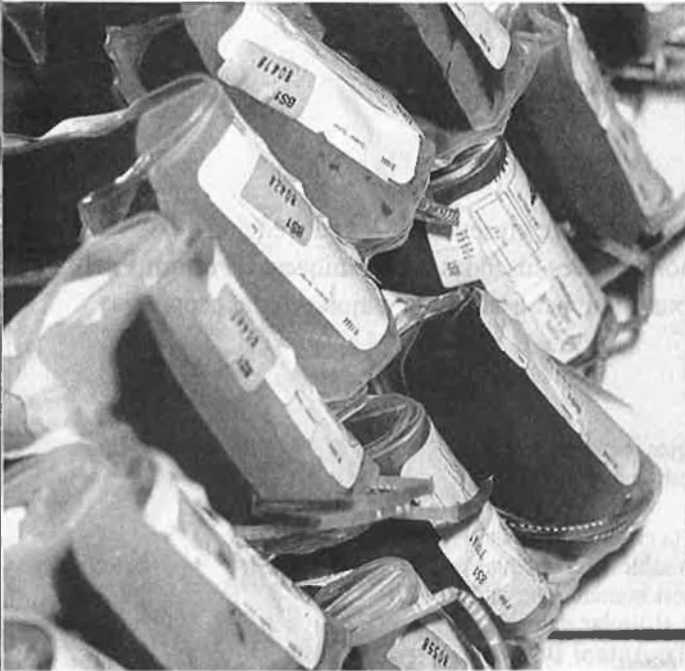
Construït entre 1962 i 1966, va donar l'oportunitat de creuar el Tejo per anar a la zona industrial o seguir camí cap a Setúbal sense agafar barquetes ni donar excessives voltes. Es tracta del pont penjat més llarg de l'Europa continental. Té una longitud total de 2.278 metres i la part central en fa

1.013. Està a 70 metres damunt de les aigües del Tejo, on el sol deixa els reflexos daurats que van fer batejar aquest estuari amb el nom de Mar de la Palla.

Els automòbils passen sota els pilons de 190 metres, aguantats per cables impressionants. En passar-hi, el que sembla el soroll del vent és en realitat el fregar de les rodes dels vehicles que passen pel carril central, recobert per evitar velocitats excessives.

No és un pont gaire estètic. Però és una obra d'enginyeria lloable. La resistència s'ha calculat perquè un dia hi pugui passar una línia de tren. La vista de la ciutat des del pont és deliciosa, amb les façanes clares i monuments com la torre de Betlem, o els Descobridors al costat de l'aigua. El pont és, doncs, impressionant obra d'enginyeria, útil via de comunicació i bon punt d'observació.

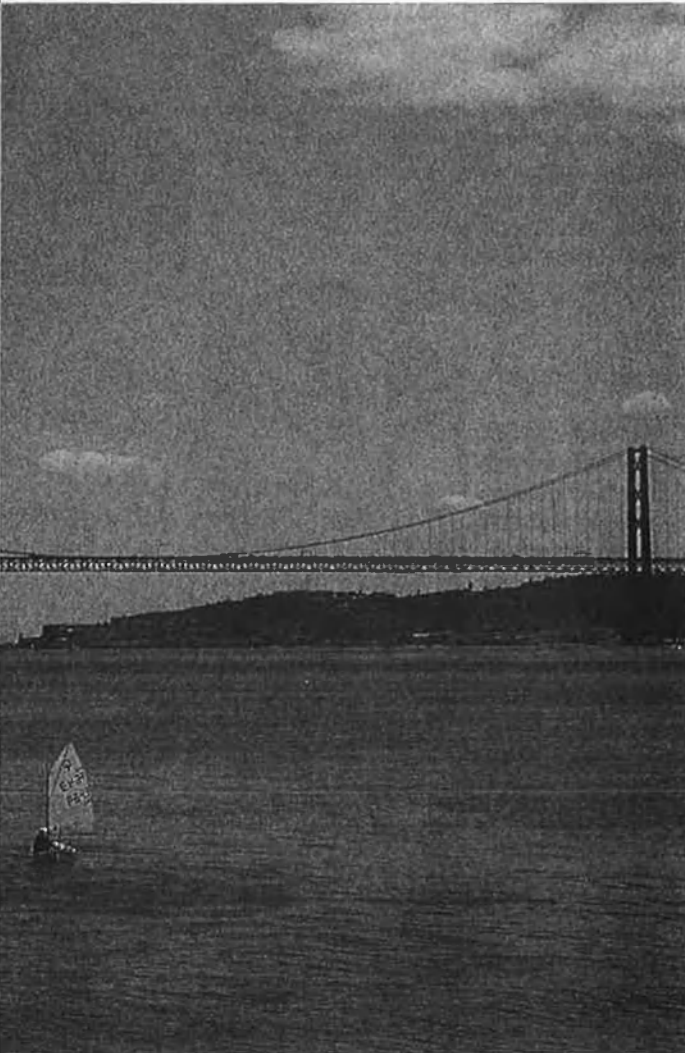
X.D

i la fisiologia de la respiració. També hi ha la part dedicada a la patologia, on el lector pot

trobar trastorns tan simples com el singlot o la sarcoïdosi.

Josep Roura

Un món feliç

UN DE LLETRES No és la meua intenció —o no del tot— fer honor a l'avant-títol d'aquest article i defensar la preeminència de les lletres damunt les ciències, de la literatura damunt la recerca científica. Però estic absolutament convençut que tot l'embolic aquell de Mataró entorn de la dona que vol tenir una filla i la sentència que li permet determinar el sexe del nounat i la polèmica sobre aquesta sentència, existeix com a tal embolic perquè un dia el senyor Aldous Huxley va escriure una novel·la que es titulava *Un món feliç*. Vull dir que, si aquesta novel·la no existís, no formés part del nostre paisatge moral i científic, tot això de Mataró no hauria estat percebut com a conflicte, si més no d'una manera tan generalitzada.

Perquè, francament, i com a principi, sembla que no n'hi hagi per a tant, no s'explica tanta polèmica. ¿Que a una senyora la fa feliç tenir una nena i la ciència ens permet garantir-li que la tingui? Fantàstic. ¿Quin problema té això? Ningú hauria considerat que el fet que la ciència fos capaç de donar resposta a les peticions de la gent, a les necessitats o als capricis de la gent, fos negatiu. Al contrari. Si amb això s'ha de fer contenta la gent, si en el supermercat genètic hi ha com en l'altre supermercat tot allò que la demanda exigeix, ¿quin és el problema? Fins i tot algú va dir, en aquesta polèmica, que no és lògic que ens mirem amb tanta prevenició la modificació de determinats trets per via genètica, quan estem disposats a acceptar-los per via quirúrgica o per altres vies. ¿Oï que ens sembla natural fer-se la cirurgia estètica per tenir el nas més petit? Doncs ¿per què

ens escandalitza fer nens amb el nas petit per via genètica, si és que es pot?

I aquí és on entra *Un món feliç* de Huxley. Hi ha un llibre que ens adverteix contra els perills de crear un món d'aparença feliç però profundament injust i repulsiu a través de la fabricació de persones a mida. ¿Oï que per un soldat carn de canó més val ser poc llest que massa? Doncs fabriquem un exèrcit de poc llestos que ens facin de soldats. ¿Oï que qui s'ha de passar la vida donant voltes a un vis patirà menys si no té una intel·ligència massa desenvolupada? Doncs fabriquem obrers curtets perquè no pateixin per ser obrers. És clar que això no té res a veure, en principi, amb el problema de Mataró. Però ens instrueix sobre el perill enorme que pot tenir fer persones a la carta. La de Mataró seria una nena a la carta. A la novel·la de Huxley seria molta gent feta a la carta, potser tothom. I, és clar, com que ens fa por el món de Huxley perquè el comencem a veure tècnicament possible, viable, el que fem es posar-nos en guàrdia des del principi. Com que no sabem allà on podríem posar la frontera moral, la posem en el començament: no a la creació d'éssers humans a la carta. Sigui quin sigui el menú possible, sigui qui sigui qui en faci l'elecció. A Mataró ens ha espantat a tots els que hi havia d'*Un món feliç*. I en la perplexitat de veure que la impossibilitat científica no ens salva, que no tenim la sort d'estalviar-nos el problema perquè simplement no es pugui fer, hem optat per allò tan savi de passar-nos per prudents abans de passar-nos per esbojarrats. I tot perquè hi ha una novel·la.

Vicenç Villatoro